

Корупція в Україні

Підготувала

студентка групи Т-15

Грабович Соломія

План

- Вступ
- 1. Корупція в Україні: поняття, структура, особливості
- 2. Способи протидії
- 3. Масштаби корупції
- Висновок

Вступ

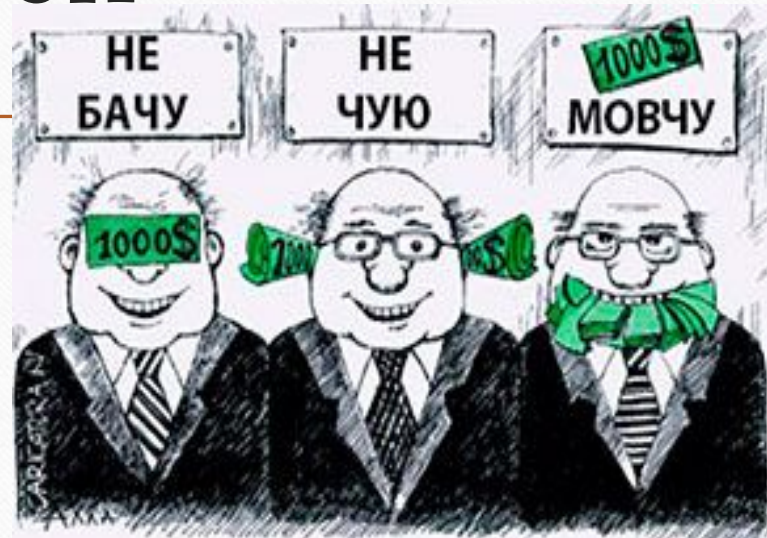

- Корупція є однією з найактуальніших соціальних проблем сучасності. За будь-яких підходів та оцінок однозначно одне - корупція є проблемою, розв'язання якої для багатьох країн є надзвичайно актуальною справою. Корупція в сучасних умовах стала чинником, який реально загрожує національній безпеці і конституційному ладу України. Це явище негативно впливає на різні сторони суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, міжнародні відносини. Особливості корупційних процесів та антикорупційної діяльності в Україні - це цілий комплекс питань, які потребують свого дослідження. Відповідь на них дасть змогу визначити закономірності розвитку корупційних процесів, їх тенденції, недоліки антикорупційного законодавства, основні проблеми, які виникають у його застосуванні, інші причини неефективної антикорупційної діяльності.

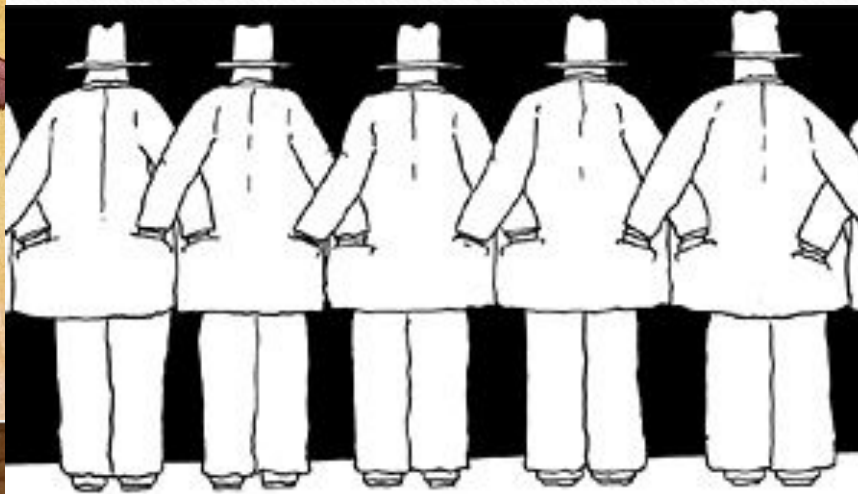
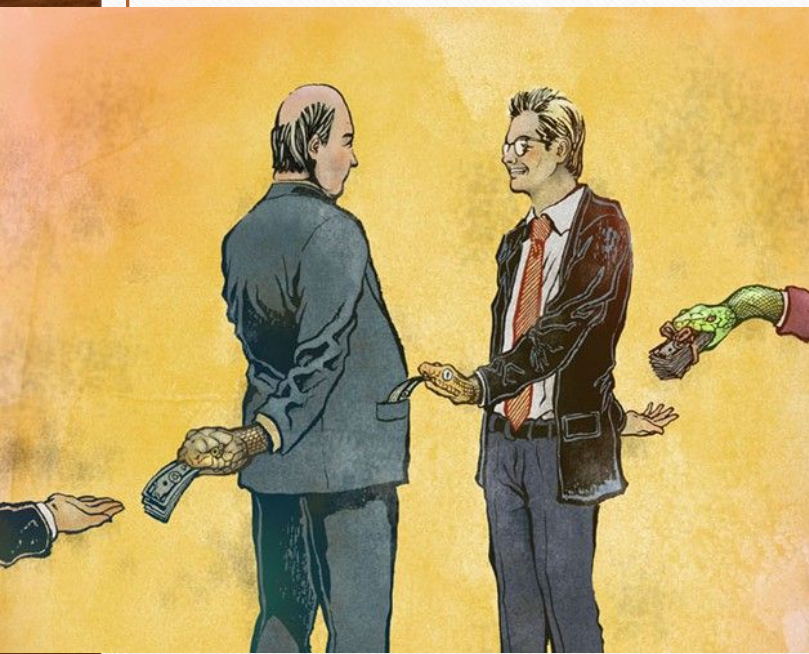
1. Корупція в Україні: поняття, структура, особливості

- Корупція існує у всіх країнах, однак існує в різних пропорціях, на різних рівнях та має різну природу свого походження. В Україні ж корупція не існує – вона процвітає. Корупція (від лат. corrumpere — псувати) — протиправна діяльність, яка полягає у використанні службовими особами їх прав і посадових можливостей для особистого збагачення; підкупність і продажність громадських і політичних діячів. В Україні, яка має не дуже багату економічну структуру, структура корупції цілком повна і включає в себе всі рівні корупції (маленьку (дрібні службовці та чиновники), середню (умисні бюрократичні перепони, кумівство) та велику або інституційну (легальна корупція).

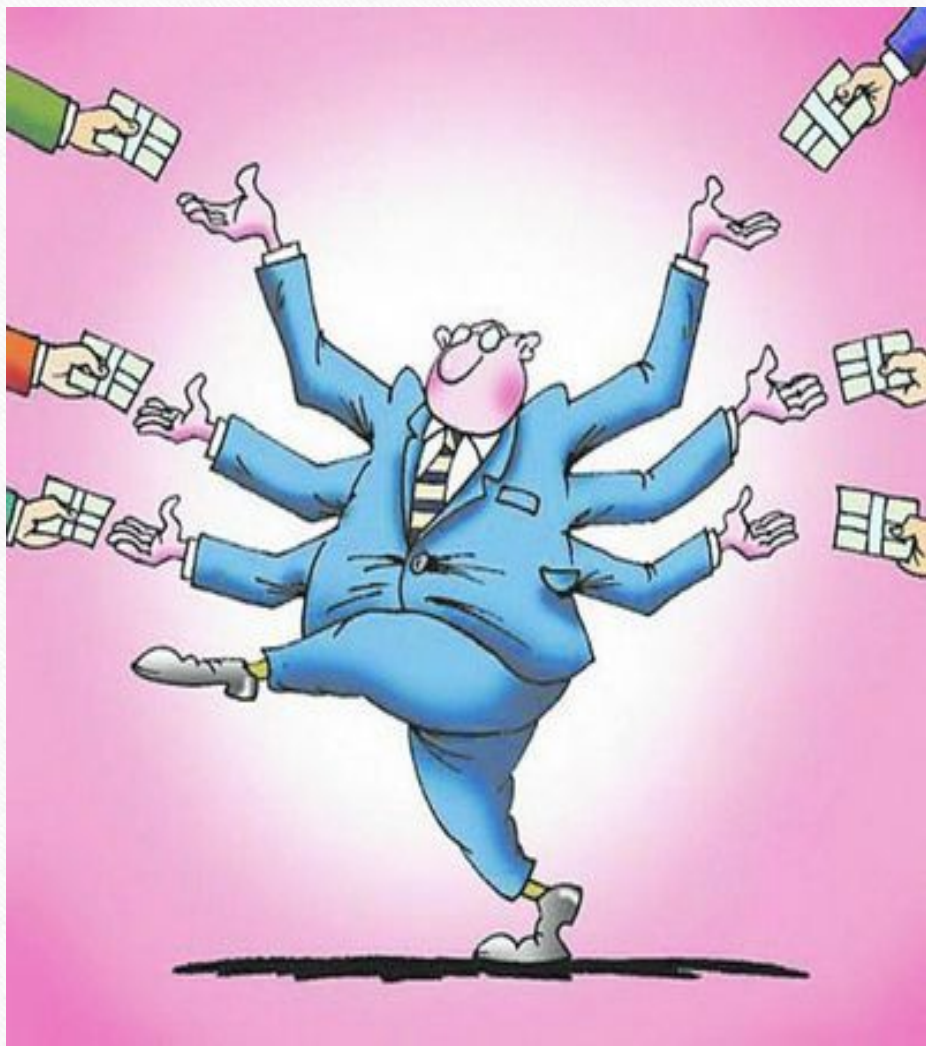

- Однак проблема не лише в тому, що корупція існує, проблема в тому, що вона для багатьох вигідна і напряду пов'язана з українською політикою. Крім того, що для багатьох вигідна корупція для багатьох вигідна тіньова економіка. Якщо б бізнесмени платили чесно в бюджет всі необхідні кошти, то використати їх на власний розсуд не зміг би жоден чиновник. Тоді як створюючи для бізнесу умови для ухиляння від податків чиновник отримує гроші у вигляді хабарів, які можна витрати чи то на себе, чи у вигляді відплати за призначення на посаду, чи для політичної кампанії свого патрона, але, як правило, вони витрачаються на всі ці речі. Трагізм ситуації ще в тому, що українські політики не стільки не хочуть реформувати систему, скільки не знають як це зробити, тому погравшись трохи в борців з корупцією на провідних національних телеканалах вони успішно очолюють прямо чи опосередковано корупційні схеми.

- Ще один наслідок корупції – делегітимізація влади та інституційний підрив державності. Однак корупція делегітимізує владу лише в довгостроковій перспективі, тоді як в короткостроковій вона підтримує систему. Консервативна роль корупції полягає ще й у тому, що корупційні ресурси йдуть на політичну підтримку того чи іншого політика, чим збільшують ймовірність його повторного обрання на посаду, а значить і збереження існуючої політикоєкономічної моделі. Однак, якщо посадова особа змінюється, то це зовсім не означає, як ми вже зазначали, зміну системи, а означає зміну осіб на яких ця система працює.
- На завершення зазначимо, що боротьба з корупцією в Україні породила один цікавий вислів: в Україні багато хто бореться з корупцією, але корупція завжди перемагає. Попри свою наївність, народна логіка якимось дивним чином точно відображає реальність.

2. Способи протидії

- Корупція сьогодні в Україні має особливості, які відрізняють її від корупції в розвинутих країнах. Корупція сьогодні в Україні має ту особливість, що це – корупція кризового типу. Цей тип корупції полягає в тому, що це корупція, яка: а) породжується кризою сучасного українського суспільства (а не лише недосконалістю кримінальної юстиції), б) здатна поглиблювати кризу українського суспільства, маючи властивість зводити нанівець будь-які політичні, економічні, правові, моральні реформи в Україні. У цьому її загроза для національної безпеки України. Це – сьогодні основна загроза українській нації, зокрема політичним, економічним, правовим, моральним, культурним засадам її розвитку. При найближчому розгляді можна побачити, що навіть проблеми, які виникають навколо української мови в Україні мають "корупційний компонент".

- Що стосується вдосконалення такого компоненту протидії корупції як вдосконалення кримінальної (антикорупційної) юстиції в поєднанні з формуванням антикорупційної культури в Україні, то тут варто здійснити зокрема наступні заходи:
- 1. В рамках кримінальної юстиції створити спеціальну підсистему антикорупційної юстиції, яка включала б: 1) відповідні правові норми різноманітних галузей права, спрямовані на протидію корупції – як на запобігання їй, так і на забезпечення відповідальності за корупцію; 2) відповідну компетенцію для антикорупційних інституцій, необхідну для ефективною протидії корупції; 3) відповідне фінансове, технічне, науково-методичне, експертне та інше забезпечення антикорупційної юстиції.
- 2. Створити в Україні функцію (у Міністерстві юстиції України) постійного науково-експертного забезпечення протидії корупції, в тому числі вивчення і впровадження в життя зарубіжного досвіду протидії корупції, зокрема діяльності антикорупційної юстиції.

- 3. В зв'язку з особливостями корупційної злочинності, в Україні має бути створена спеціальна система органів антикорупційною юстиції, пристосованих для виконання функції розслідування саме корупційних злочинів (з урахуванням, наприклад, досвіду ФБР у США).

- 4. В Україні якийсь антикорупційний орган має виконувати функцію антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, а також рішень державних органів і органів місцевого самоврядування і громадських організацій, партій тощо. Очевидно цим органом має бути Міністерство юстиції України з наданням йому відповідної компетенції.

- 5. Важливим засобом протидії корупції як різновиду зловживання службовими особами законодавством і владою є впровадження в Україні принципу рівності громадянина і держави перед законом і судом. Саме відсутність цього принципу сьогодні приводить до того, що державні службовці під виглядом реалізації пріоритету державних інтересів зловживають своїми повноваженнями. І це робить неможливою протидію цим зловживанням з боку громадян. Виходячи з цього, варто було б законодавчо забезпечити громадянам України право на конституційну скаргу, враховуючи зокрема досвід ФРН.
- 6. Слід було б також передбачити в Кримінальному кодексі України відповідальність за купівлю-продаж голосів у виборних (представницьких) органах, в тому числі органах місцевого самоврядування.
- 7. Важливим чинником протидії корупції має стати також законодавче закріплення механізму відповідальності за незаконні рішення, що приймаються колегіальними органами, в тому числі завідомо незаконні рішення судів, прийняті колегіально.

- 8. Для здійснення антикорупційного просвітництва і підвищення антикорупційної активності громадян, варто забезпечити поширення в суспільстві інформації про причини та умови, що сприяють корупції, корупційні технології та соціальні (політичні, економічні, правові, моральні) наслідки корупції.
- 9. Протидію корупції шляхом розвитку соціальної, тобто політичної, економічної, правової, моральної культури громадян слід визнати фактором, без якого неможливим є розвиток української нації.
- Це лише деякі пропозиції до створення нової технології протидії корупції – соціального зла, що має здатність зводити нанівець будь-які реформи в Україні і будь-які добрі наміри партій, урядів, парламентів, загрожуючи таким чином здоров'ю нації.

3. Маштаби корупції

- Зменшити рівень корупції можливо, не встановлюючи більш жорсткі покарання для чиновників, а усуваючи корупційні ризики у законах. Високий рівень корупції в Україні можливо подолати шляхом поступового усунення корупційних можливостей у законах, а не більш жорсткого покаранням чиновників. Деякі кроки у цій сфері можна здійснити і без зміни законів.
- Сфера діяльності ДАІ є однією з найбільш "хабаромістких" в Україні. Це засвідчили результати двох масштабних досліджень, оприлюднених у червні цього року. Відповідно до даних проекту "Гідна Україна", що здійснюється за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку, в українців найчастіше вимагали хабарі у медичних закладах (62,7%), школах (59,7%), міліції (46,1%) та ДАІ (39,7%).

- Такі тенденції підтвердило й дослідження у межах проекту протидії корупції в Україні (UPAC) Ради Європи та ЄС. Протягом останніх 12 місяців населення України найчастіше давало хабарі в медичних закладах (16,7%), навчальних закладах (6,6%), ДАІ (6,1%) та міліції (2,4%). Сфери діяльності ДАІ, медичних закладів, закладів освіти та міліції є найбільш "хабаромісткими" в Україні.
- Корупція вже давно стала звичним явищем і нормою життя в Україні. Причому рівні хабарів зростають паралельно зі зростанням доходів населення. ~~Громадське сприйняття корупції в Україні, за даними проекту "Гідна Україна", також з кожним роком погіршується.~~ Це відбилося і в щорічному рейтингу міжнародної організації Transparency International, де країни розміщуються за рівнем корупції від мінімального до максимального. У 2008 році Україна посіла 134-ту сходинку серед 180 країн, змістившись зі 118-тої позиції у 2007 році.

- Через складність й заплутаність надання послуг українськими органами влади у багатьох випадках саме хабарі допомагають вирішити певну справу.
- Українська система управління по суті залишилася радянською й вона неспроможна ефективно працювати за умов ринкової економіки. Корупційні прояви, що перетворилися на своєрідний ринковий механізм, роблять її більш гнучкою.
- Однак така практика з роками викликає все більше й більше невдоволення населення. Якщо у 2003 році, за даними фонду "Демократичні ініціативи", 72% українців були переконані, що під час вирішення більшості питань в органах влади необхідно давати хабарі, то у 2009 році їхня кількість зменшилася до 54%.

Український парадокс

- Кардинально змінити ситуацію можна лише шляхом усунення корупційних можливостей у законодавстві. Одним з перших кроків у цьому напрямі мало би стати проведення адміністративної реформи. Саме з неї починали країни Східної Європи після розпаду соціалістичного табору.
- Над створенням відповідного кодексу українські науковці почали працювати ще з кінця 1990-х років. Остаточна його версія була готова у 2006 році, але до цього часу цей документ не прийнято. Він вже втретє внесений до парламенту. Остання провальна спроба його розгляду була у березні цього року. Тоді ж народні депутати провалили й законопроект про доброчесну поведінку державних службовців, яким чиновникам забороняється використовувати у власних цілях державне майно, брати родичів на підпорядковані посади, приймати рішення, щодо яких вони мають конфлікт інтересів, брати подарунки. Згори ці зміни навряд чи відбудуться, бо найменше у них зацікавлені представники влади

Висновок

- Незважаючи на величезні масштаби корупції, рух у напрямі руйнації налагодженої системи корупції вже розпочався. І найбільш ефективні кроки на цьому шляху були ініційовані саме знизу. Суттєво зменшити корупційні можливості чиновників можна не лише з допомогою тривалого шляху змін до законодавства, перш за все мінімізувавши контакти чиновників з громадянами, які готують або приймають рішення. Цього можна досягти за допомогою використання поштового зв'язку та електронної пошти, створення єдиних офісів, де громадяни можуть здати відразу всі документи, впорядкування черг, збільшивши години прийому чиновників, покращення інформування громадян через створення довідкових служб та електронних ресурсів з детальним переліком усіх послуг і процедурою їх надання, запровадження механізму сплати штрафів через банківські установи, а не на місці перевірки інспекторами.
- А поки будуть запроваджені всі ці новації по всій Україні, кожен може суттєво зменшити корупційні ризики для себе, детально вивчивши процедуру надання потрібної послуги з боку держави. "Найкращим способом боротьби з корупцією на персональному рівні є знання, – наголошує Ігор Коліушко. – Чим більше людина знатиме законодавство, механізми вирішення певного питання, тим більше вона буде захищеною від корупції".

Дякую за увагу!!!

